

Health check Redactioneel

- redding voor akkernatuur?

Op 25 april heeft minister Verburg van LNV haar plannen met de 'EU health check', een tussentijdse herziening van de toewijzing van Europese landbouwsubsidies, aangeboden aan de Tweede Kamer. Voor nieuwe stallen, energiemaatregelen en plattelandsontwikkeling is tot en met 2013 extra geld beschikbaar, zo'n € 150 miljoen. De minister wil daarvan € 30 miljoen (€ 7,5 miljoen per jaar) benutten om van directe landbouwsteun naar subsidie voor akkerrandenbeheer te komen. Dankzij een stevige lobby van enkele akkerprovincies zal dit geld worden ingezet om akkervogels een betere toekomst te bieden. De ombuiging is substantieel want die betekent grofweg een verdubbeling van de huidige middelen voor akkerrandenbeheer. Dit lijkt een goede zaak voor de akkernatuur, maar gaat die hier ook echt van profiteren?

In het meinummer van De Levende Natuur vermelden Bos et al. dat randenbeheer nodig is voor akkervogels, maar dat dit wel op ruime schaal en zorgvuldig moet worden uitgevoerd. De middelen moeten geconcentreerd worden ingezet in kansrijke gebieden: in de goede akkervogelgebieden dus. De randen dienen bovendien goed te worden beheerd, zodat ook andere soorten profiteren. Dat wil zeggen: geen rietgrasvelden ontwikkelen of exotische bloemenmengsels inzaaien, maar streven naar strokenbeheer met grassen of inheemse plantensoorten. Aan beide voorwaarden is in het verleden onvoldoende aandacht besteed, waardoor het randenbeheer vaak niet effectief was en 'Europees' belastinggeld over de balk is gegooid. Het akkerrandenbeheer is dus toe aan een ingrijpende modernisering. Maar het goed inzetten van de beschikbare middelen is geen eenvoudige opgave. De boer heeft immers liever een smalle, uniforme natuurrand op een kopakker of langs de weg, omdat die makkelijk bewerkbaar of bereikbaar is. Akkervogels hebben daarentegen juist baat bij een brede, gevarieerde rand op ruime afstand van verstoringsbronnen. Veel andere soorten zullen daarvan ook profiteren. De Groningse pioniers hebben met de terugkeer van de Grauwe kiekendief en andere soorten bewezen dat een brede benadering werkt.

Het is dus zaak dat subsidieverstrekkers, rijk, provincies en natuurbeschermers goede subsidievoorwaarden vaststellen, zodat de akkerranden in de juiste gebieden en voor de juiste soorten beschikbaar komen.

Maar zelfs wanneer aan deze voorwaarden wordt voldaan, zijn we er nog niet. Voor 7,5 miljoen per jaar kunnen grofweg 3000 ha akkerranden extra in beheer worden genomen. Dat is, gelet op het areaal akkergebied in Nederland, volstrekt onvoldoende. Nog afgezien van het feit dat dit voor duurzaam natuurherstel in feite voor een veel langere periode dan tot en met 2013 gegarandeerd zou moeten zijn. Alleen al in de provincie Groningen is 2000 ha extra nodig om de akkervogels weer op peil te brengen. En dan hebben we het nog niet over de andere natuur van akkers gehad, zoals vlinders en akkerplanten, die ook met smart op gevarieerde akkers en akkerranden zitten te wachten. Met de huidige ombuiging kunnen enkele gebieden worden opgewaardeerd, maar landelijk biedt het nog geen soelaas. Daar komt nog bij dat voor een echt herstel van de biodiversiteit het vrijwel altijd nodig is om veel meer aan te pakken dan alleen de randen van akkers. In de Groningse akkergebieden is het succes groot en dat kan ook worden gezegd van de hamsterpakketten in Zuid-Limburg. In veel andere gebieden zal het echter nodig zijn om ook te zorgen voor bijvoorbeeld overhoekjes, zandwegen en goed beheerde bloemrijke bermen om de terugkeer mogelijk te maken van soorten als Knoflookpad en Kleine parelmoervlinder. Met een goede inzet van de nieuwe impuls via de leefgebiedenbenadering kan veel winst worden geboekt, maar verdergaande ombuigingen zijn nodig. In dat licht is het natuurlijk bizar dat er nu weliswaar extra gelden komen, maar dat tevens is besloten de gemeenschappelijke landbouwpolitiek niet drastisch te wijzigen in de richting van meer duurzaamheid. De Europese belastingbetaler, die nu al betaalt voor het verder vernietigen van de natuur door landbouw, betaalt straks ook weer voor het noodzakelijke herstel.

De redactie

foto: Hans Hut.

